

z nejvyššího podání na pohledávku Alexandra J-a. Udělení příklepu, pokud se týče jeho poznámka v pozemkové knize není na závadu zřízení nebo nabytí nadzástavního práva na hypotekárních pohledávkách na vydražené nemovitosti váznoucích, neboť příklep, pokud se týče jeho poznámka má jen účinky vytčené v § 72 knih. zák. a v § 183 ex. ř. Pravo-platným zápisem nadzástavního práva na pohledávce J-ové, byť i po příklepu, nabyla firma R. uvedeného práva a dovolací rekurent upírá jí toto právo, pokud se týče nárok na částku z nejvyššího podání připadlou na zabavenou pohledávku J-ovu neprávem. Pozdější postup pohledávky J-ovy na dovolacího rekurenta nebyl právem firmy R. na újmu (§ 1394 obč. zák.) a byl proti nadzástavnímu právu firmy R., jak dovodily nižší soudy poukazem na §§ 294 a 320 ex. ř., bezúčinný. Dovolací rekurs, jenž domáhá se toho, aby částka vypadající z nejvyššího podání na pohledávku Alexandra J-a byla místo firmě R. přikázána dovolacímu rekurentu jako J-ovu postupníku, jest neopodstatněný.

Čís. 8941. •

Rukojemství nevyžaduje písemné formy (čl. 317 obch. zák.) jen tehdy, je-li samo o sobě obchodem, ať již na straně věřitele nebo rukojmího neb obou, nikoliv však tehdy, není-li samo obchodem a zajišťuje-li jen obchodní dluh.

(Rozh. ze dne 10. května 1929, Rv I 786/28.)

Žalobce, hostinský, zapůjčil Josefu M-ovi, obchodníku s dobytkem, do obchodu 4.000 Kč. Otec Josefa M-a, rolník Václav M., zaručil se žalobci ústně za dluh Josefa M-a. Žalobu proti Václavu M-ovi o zaplacení 4.000 Kč procesní soud první stolice zamítl. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Důvod nesprávného posouzení právního shledává odvolatel v tom, že první soud neuznal rukojemský závazek žalovaného za závazek podle práva obchodního a dospěl k názoru, že platného rukojemství tu není, ježto chybí písemná forma podle § 1346 obč. zák., a dovozuje, že poměr mezi žalobcem a synem žalovaného byl obchodem, že tedy i rukojemství žalovaného jest obchodem a pak k platnosti jeho není zapotřebí písemné formy. Než tato výtku nemůže obstát. Že v souzeném případě jde na straně žalovaného o rukojemský závazek podle § 1346 obč. zák., ze zjištěných okolností na jevo vychází a o tom není mezi stranami sporu. Podle § 1346 obč. zák. platí zásada, že k platnosti rukojemské smlouvy jest zapotřebí, by prohlášení, kterým se rukojmí zavazuje, bylo dáno písemně. Avšak zásady té nelze použít, je-li rukojemství samo o sobě obchodem ať již na straně věřitele nebo rukojmího neb obou, neboť pak ve smyslu čl. 317 obch. zák. se nevyžaduje písemné formy ani jiných formalit. Předpokladu toho však není ani na straně žalobcově ani na straně žalovaného. Podle tvrzení žalobce provozuje syn žalovaného Josef M. obchod s dobytkem. Jemu žalobce, hostinský, půjčil do obchodu

zažalované peníze a, an neplatil, dostavil se k jeho otci, žalovanému Václavu M-ovi, žádaje od Josefa M-a zaplacení a při tom žalovaný ho žádal, by měl strpení, a za onen obchodní dluh svého syna se výslovně zaručil. První soud vzal v tom směru za prokázáno, že skutečně při oné rozmluvě prohlásil Václav M., by byl žalobce bez starosti, že za něho (Josefa M-a) ručí a že to za něho zaplatí, když on to nevyrovná. Není na straně žalujícího, hostinského, obchodem, když jako hostinský zápůjčí obchodníku s dobytím peníze, a to ani obchodem pomocným ve smyslu čl. 273 obch. zák., ježto zákon žádá alespoň jistou příslušnost dotyčných právních jednání k hlavnímu obchodnímu provozování, nesmí ale jíti o dva věcně přímo různé výdělečné podniky, jakž je tomu v tomto případě. Není-li u žalobce poskytnutí zápůjčky hlavnímu dlužníku obchodem, tím méně jest obchodem uzavření rukojemské smlouvy k upevnění tohoto závazku. Nelze však ani na straně žalovaného pokládati rukojemský závazek za obchod, ano jest nesporným, že žalovaný jest rolníkem a se zavázal jen z poměru příbuzenského jako otec hlavního dlužníka. Rukojemský závazek není tedy obchodem ani na straně žalobcově ani na straně žalovaného, zajišťuje se jím jen obchodní dluh a písemná forma jest tu nezbytná. Poněvadž se zaručení žalovaného Václava M-a stalo jen ústně, jest pro nedostatek formy neplatným a zakládá pouze nežalovatelnou obligaci naturální podle § 1432 obč. zák.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žaloba jest založena na tvrzení, že se žalovaný ústně zaručil jako rukojmí za obchodní dluh svého syna Josefa M-a. Že poskytnutí zápůjčky žalobcem Josefem M-ovi do jeho obchodu bylo na žalobcově straně obchodem ve smyslu obchodního zákona, nebylo žalobcem v řízení před prvou stolicí tvrzeno, a nebyly v tomto směru předneseny skutkové okolnosti. Odvolací soud právem vyloučil podle vlastního přednesu žalobcova, že šlo u něho o obchod ve smyslu obchodního zákona. Žalováno jest z rukojemství a jest věcí právního posouzení, zda jde o záruku podle občanského či podle obchodního zákona, není tu proto uplatněného dovolacího důvodu podle čís. 3. Právní posouzení věci odvolacím soudem jest správné. Ústní zaručení žalovaného bylo podle § 1346 obč. zák. pro nedostatek písemné formy neplatným. Nelze souhlasiti s názorem dovolatelovým, že podle čl. 317 obch. zák. nebylo třeba písemné formy k platnosti zaručení, ježto šlo o záruku za obchodní dluh Josefa M-a. Podle čl. 317 obch. zák. nevyžaduje rukojemství jen tehdy ke své platnosti písemné formy, je-li samo o sobě (tedy rukojemství) obchodem, ať již na straně věřitele nebo rukojmího neb obou, nikoliv však, není-li samo obchodem a zajišťuje-li jen obchodní dluh (srovnej rozhodnutí čís. 2629 sb. n. s. a Ehrenzweig: »Schuldverhältnisse« str. 103). Podle čl. 281 obch. zák., zajišťuje-li rukojemství obchodní dluh, má to v zápětí, že závazek rukojmího jest solidární, záruka není však pro tuto skutečnost obchodem, a jest proto zkoumati její právní povahu podle

jiných okolností. K rozřešení této otázky stačí přednes strany žalující. Zápůjčka poskytnutá žalobcem, hostinským, Josefu M-ovi, obchodníku s dobytkem, do obchodu s dobytkem byla ve smyslu čl. 273 obch. zák. obchodem na straně Josefa M-a, na straně žalobcově nebylo obchodem smluvené rukojemství, jež zajišťovalo jen obchodní dluh Josefa M-a; že záruka, převzatá otcem Josefa M-a, rolníkem Václavem M-em, nebyla na jeho straně obchodem, nemůže býti pochybnosti, a dovolání samo to nepopírá. Že záruka Václava M-a za obchodní dluh synův byla již proto obchodem na straně rukojmiho, bylo vyvráceno. Dovolatel se neprávem dovolává rozhodnutí čí. 3788, 5306 a 5475 sb. n. s. Rozhodnutí čí. 3788 má jiný skutkový základ, neboť v něm bylo zjištěno, že rukojemská smlouva ve prospěch pohledávky věřitele obchodníka byla na jeho straně pomocným obchodem podle čl. 273 čí. 1 obch. zák., právní názor rozhodnutí čí. 5306 shoduje se s právním názorem, vysloveným v dnešním rozhodnutí, a rozhodnutí čí. 5475 netýká se rukojemství, nýbrž přistoupení k dluhu.

Čís. 8942.

Neobmeškalý smluvník, jenž chce pro prodlení druhého smluvníka odstoupiti od smlouvy, musí mu to oznámiti i tehdy, když mu nemusí poskytnouti dodatečnou lhůtu. Prohlášení, že od smlouvy odstupuje, může smluvník učiniti jen, pokud jest obmeškalý smluvník v prodlení. Prodlévající dlužník může plniti dodatečně vždy, pokud se jeho dodatečné plnění nepříčí zásadě obchodní slušnosti.

(Rozh. ze dne 10. května 1929, Rv I 1578/78.)

Žalovaný objednal u žalobce v říjnu 1927 kolekci drahokamů na náušnice a na náhrdelníky. Žalobce zaslal žalovanému dne 13. prosince 1927 kolekci drahokamů, žalovaný však prohlásil, že kolekci nepřijímá, a že kupní cenu nezaplatí. Žalobu o zaplacení kupní ceny o b a n í ž š í s o u d y zamítly.

N e j v y š š í s o u d uznal žalovaného povinným zaplatiti žalobci kupní cenu proti vydání drahokamů.

D ů v o d y:

Právem vytýká dovolání odvolacímu rozsudku, že posoudil věc mylně po právní stránce (§ 503 čí. 4 c. ř. s.) v otázce, zda žalovaný byl oprávněn od smlouvy odstoupiti, třebaže podle její povahy nebyl povinen poskytnouti žalobci dodatečnou lhůtu. Stanoví totiž čl. 356 obch. zák., že neobmeškalý smluvník, jenž chce pro prodlení druhého smluvníka od smlouvy odstoupiti, mu to musí oznámiti. Pro tuto povinnost neplatí — jen pro poskytnutí dodatečné lhůty platná — výhrada, že to povaha smlouvy dopouští, nýbrž oznámení to musí neobmeškalý smluvník, chce-li od smlouvy odstoupiti, učiniti i tehdy, když dodatečnou lhůtu poskyt-